



AVOIN TIEDE
JA TUTKIMUS

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0
Kansainvälinen -käyttöluvalla. Tarkastele käyttö lupaa
osoitteessa <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Theseus avoimen julkaisutoiminnan edistämisen välineenä ammattikorkeakouluissa

Minna Marjamaa, Laurea ja Tiina Tolonen, Oamk

Mikä on Theseus ?

- Ammattikorkeakoulujen yhteinen julkaisuarkisto, joka kehitettiin opinnäytetöiden ja julkaisujen sähköiseksi tallennuspaikaksi
- Testikäyttö aloitettiin syksyllä 2008, kaikkien amkien käytettävissä kevästä 2009 ->
- AMKIT-konsortion ja ARENE ry:n yhteinen hanke

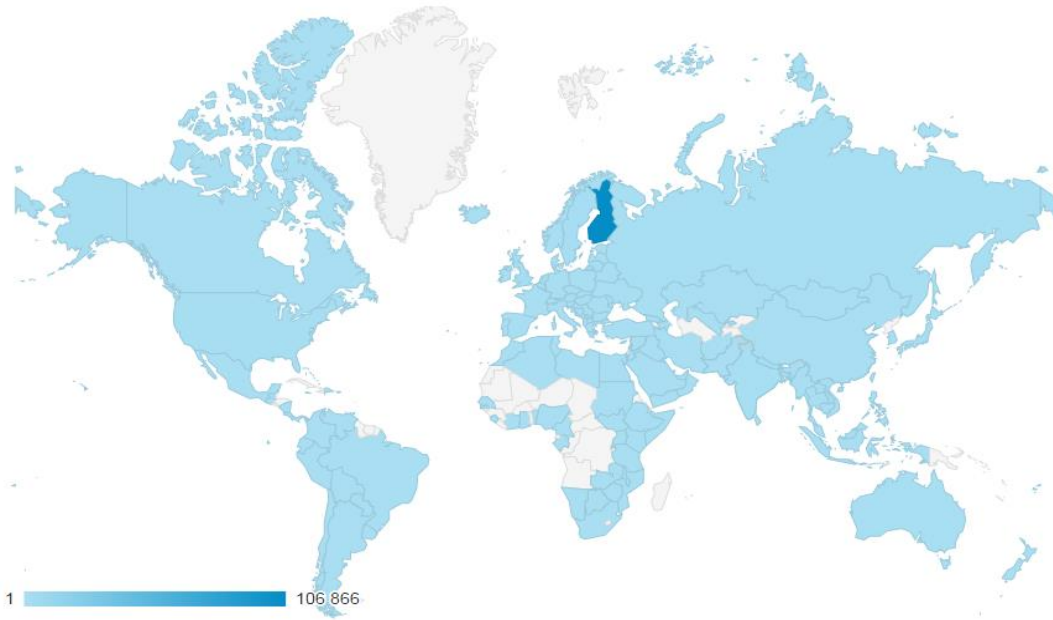
Theseuksen sisällöstä

- Suomen suurin avoin julkaisuarkisto, tallennuksia (8/2016) noin 110 000
- Sisältää opinnäytetöitä, amkien omia julkaisuja, henkilökunnan julkaisuja sekä rinnakkaistallennuksia
- [Ranking Web of Repositories](#) – listauksessa maailman kärkiluokkaa, tällä hetkellä sijoitus 27., joka on paras suomalaisista julkaisuarkistoista

Mikä tekee Theseuksesta näin hyvän ?

- Yhteiset käytänteet ja ylläpito
- Jatkuva kehitystyö yhdessä Kansalliskirjaston kanssa
- Menestystä kansainvälisesti: OR2014 jaettu 1. sija parhaan posterin äänestyksessä, mukana myös LIBER 2015 -konferenssissa

Käyttäjät sijainnin mukaan 22.7. – 21.8.2016 (lähde: Google Analytics)



Muutamia tilastolukuja

- Ladatuin opinnäytetyö: 200 186 (11/2011->)
- Latauksia yhteensä v. 2016: 14 809 425
- Eniten tallennuksia: Metropolia amk (11340)
- Eniten rinnakkaistallennuksia: Laurea amk
- Englanninkielisiä julkaisuja: 10 973 kpl

Mitä avoin julkaiseminen on ammattikorkeakouluissa on?

1. Korkeakoulun omat julkaisut avoimesti saataviksi
2. Henkilökunnan artikkelit rinnakkaistallennetaan tai julkaistaan avoimissa lehdissä

Arene ry edellyttää avointa julkaisemista

- Arene ry ja ammattikorkeakoulut edellyttävät, että opettajat ja tutkijat rinnakkaistallentavat **1)** tieteellisissä julkaisuissa tai **2)** korkeakoulun omissa julkaisusarjoissa julkaistut tutkimusartikkelinsa ARENE ry:n ylläpitämään Theseukseen
- Mandaatti annettu jo vuonna 2010

Mitä rinnakkaistallentaminen tarkoittaa?

- Rinnakkaistallentamisella tarkoitetaan tutkimusartikkelin **ns. final draftin** tallentamista kustantajan luvalla organisaation omaan julkaisuarkistoon
- Final draft on vertaisarvioitu ja arvioijien kommenttien perusteella muokattu tekijän viimeinen versio artikkelista ennen julkaisemista

Rinnakkaistallentamisen edut / pakotteet

- lisää merkittävästi artikkelin näkyvyyttä – ja siten mahdollista vaikuttavuutta
- Noin 80 % kustantajista sallii avoimen tallentamisen
- Arene ja monet rahoittajat (esim. Suomen Akatemia, Tekes, Euroopan tutkimusneuvosto, Wellcome Trust, National Institute of Health jne.) edellyttävät tutkimusten avointa julkaisemista osana raportointia

Uusi julkaisulomake helpottamaan rinnakkaistallennusta

- Kesäkuussa 2016 julkistettiin Theseuksen uusi tallennuslomake, joka soveltuu paremmin rinnakkaistallennukseen
- Syyskuussa tulossa ohje tallennukseen
- Ota yhteyttä, jos tallennuksessa ongelmia tai haluat antaa palautetta: Theseus-rukkaset@lists.metropolia.fi

Toistaiseksi rinnakkaistallennuksia vähän

- Amkeista lähes kaikilla 23/25 on omien julkaisusarjojen julkaisuja tallennettu
- Keväällä tehdyn kyselyn mukaan 68% amkeista on oma julkaisupolitiikka, mutta aina avoimuudella ei ole tarkoitettu open access -julkaisemista
- Rinnakkaistallennuksia vielä vähän, vain neljällä amkilla (4/25) ja määrät pieniä

Rinnakkaistallentamisen menestystekijät

- Monessa korkeakoulussa on havaittu, että rinnakkaistallennusten määrä kasvaa, kun:
 - Avoin tiede otetaan huomioon koko TKI-toiminnassa ja julkaisupolitiikassa
 - Toiminta tehdään yhteistyössä julkaisuosaston, TKI:n ja kirjaston kanssa → ei jätetä tutkijan omaksi tehtäväksi
 - Kaikkien talon julkaisujen ja artikkeleiden mahdollisuus rinnakkaistallentaa tarkistetaan
 - Kaikki julkaisut menevät saman prosessin kautta

Theseuksesta tulevaisuudessa amkien täyden palvelun talo

- Theseuksessa jatkossa:
 - Opinnäytetyöt
 - Omat julkaisusarjat
 - Rinnakkaistallennetut artikkelit
- Mahdollinen automaattinen putki julkaisutietojen syötöstä Theseukseen ja OKM:n tietojen keruuseen
- Julkaisujen näkyvyyttä käyttöliittymässä kehitetään
- Altmetriikkaa selvitetään
- Pitkäaikaissäilytykseen PASiin siirto

Summa summarum:

- Luodaan TKI:n avoimet toimintamallit valmiiksi
- Julkaisupolitiikka kuntoon!
- Prosessit ja vastuut selkeiksi
- Theseus valmis alusta rinnakkaistallennukseen
- Vuonna 2017 kaikki amkit rinnakkaistallentavat artikkeliaita

